zpravodaj

časopis Skupiny ČEZ pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany | 2/2018

STAROSTOVÉ U REAKTORU

CVIČENÍ HRADBA 2018

ROZHOVOR: DANA MORÁVKOVÁ

Slovo ředitele

Vážení a milí obyvatelé regionu Jaderné elektrárny Dukovany,

měsíc červen je tradičním měsícem ve znamení blížícího se konce školního roku, ale také začátkem období léta, dovolených i měsícem, kdy tradičně vychází další číslo čtvrtletníku, určeného všem občanům a institucím ve dvacetikilometrovém pásmu kolem elektrárny.
Našim nepřetržitým a prvořadým úkolem i nadále zůstává zajištění spolehlivého provozu, výroby a dodávky elektřiny, která dlouhodobě pokrývá 20 % celkové spotřeby České republiky. V letošním roce jsme započali novou etapu provozu naší elektrárny, která představuje perspektivní budoucnost stávajících bloků na dalších 20 i více let. Současně pokračují přípravy pro výstavbu nových zdrojů, které převezmou výrobu elektřiny od těch stávajících a zajistí energetickou soběstačnost naší země i pokračování vzájemné spolupráce. Věřím proto, že na stránkách tohoto Zpravodaje naleznete všechny důležité a aktuální informace z dění kolem Jaderné elektrárny Dukovany.
Jsem rád, že vás mohu tímto prostřednictvím pozdravit a popřát vám krásné zážitky na vašich dovolených, zábavu i odpočinek. Společnost ČEZ prostřednictvím elektrárny Dukovany podpořila i v letošním roce celou řadu kulturních a společenských akcí různých žánrů. Věřím, že akcemi naplněné léto přinese radost a zábavu nejen návštěvníkům našeho kraje, ale především vám, stálým sousedům, a budu se těšit na případné setkání s vámi.

Miloš Štěpanovský
ředitel Jaderné elektrárny Dukovany

Titulní strana: DANA MORÁVKOVÁ NA FOTOGRAFII LENKY HATAŠOVÉ

ZPRAVODAJ ELEKTRÁRNY DUKOVANY
Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany. Registrační číslo MK ČR E 11631.
Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje PhDr. Jan Sucharda – JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice. Telefon 568 860 168.

NAPIŠTE NÁM
zpravodajedu@cez.cz nebo jas@jas-hrotovice.com. Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.
Zpravodaj EDU v on-line podobě www.zpravodajedu.cz nebo www.aktivnizona.cz.

NAVŠTIVTE INFOCENTRUM DUKOVANY
Otevírací doba denně 9–16 hodin, červenec–srpen 9–17 hodin.
Jaderná elektrárna Dukovany, Infocentrum, Dukovany 269, 675 50 Dukovany,
Tel.: 561 105 519, e-mail: infocentrum.edu@cez.cz
GPS souřadnice: Loc: 49°5‘19.133“N, 16°8‘42.854“E

ZE ŽIVOTA ELEKTRÁRNY

3 Aktuality
4 Aktuality
5 Cvičení HRADBA 2018
6 Starostové u reaktoru
7 Modrá je dobrá
8 Drony v akci

REGION

9 Obec Hluboké Mašůvky

ROZHOVOR

10–11 Rozhovor: Dana Morávková

REGION

12 Mix
13 120 let hasičů v Rakšicích
14 Mix
15 Pojďte se bavit s námi

16 Minimuzeum čs. opevnění 1935–1938

PRO VOLNOU CHVÍLI

17 Soutěžení pro dospělé
Výtvarný koutek
18 Nabídka výrobků a služeb v regionu
19 Soutěžení pro školáky

Elektrárna má za sebou téměř polovinu letošních odstávek

V březnu začalo v Jaderné elektrárně Dukovany náročné období odstávek pro výměnu paliva v reaktorech za čerstvé. Jako první v pořadí proběhla odstávka bloku č. 2, během které technici prováděli také standardní kontroly zařízení a provedli 52 technických a investičních akcí. Úspěšně zvládli výměnu podružných rozvaděčů za nové s moderním přístrojovým vybavením, která byla jednou z nejnáročnějších akcí odstávky.

V průběhu odstávky druhého bloku byly krátkodobě postupně odstaveny také bloky tři a čtyři, v rámci kterých technici pomocí nové ultrazvukové metody s vyšší citlivostí zkontrolovali části potrubí superhavarijního napájení na sekundární straně parogenerátorů. Odstávka druhého bloku byla úspěšně ukončena 1. května.

V pátek 11. května pak začala další odstávka pro výměnu paliva, tentokrát bloku č. 1. Prováděný rozsah prací je obdobný jako u bloku číslo 2. I zde, vedle výměny jedné pětiny paliva v reaktoru za čerstvé, probíhá například montáž nových podružných rozvaděčů, která je technicky i ekonomicky nejnáročnějším úkolem všech odstávek v letošním roce. Všem těmto činnostem věnujeme naši maximální pozornost a práce probíhají podle plánu. Odstávky dalších dvou bloků elektrárnu čekají až po prázdninách.

TEXT **Jiří Bezděk**

Nový informační systém pro obyvatele v okolí JE Dukovany

Jaderná elektrárna Dukovany připravila nový informační systém pro obyvatele ve svém okolí. Registrovaní uživatelé dostanou prostřednictvím SMS zprávy nebo krátkého e-mailu od elektrárny informaci například o zkouškách sirén nebo plánovaných cvičeních. Nový informační kanál doplní sirény a další prvky havarijního vyrozumění. Určen bude i pro informování okolí v případě velmi nepravděpodobné mimořádné události.

Dosud elektrárna informace předávala okolním obyvatelům především prostřednictvím Občanské bezpečnostní komise při JE Dukovany nebo starostů. Ti zprávy z elektrárny dále zveřejňují například na webových stránkách nebo je předávají prostřednictvím obecního rozhlasu. Tyto způsoby zůstanou zachovány, nově budou doplněny o přímou zprávu pro registrované uživatele.
Nový informační kanál nebude nahrazovat sirény ani další prvky havarijního vyrozumění. Ty zůstávají i nadále plně funkční a nově projdou modernizací. SMS zprávy nebo maily poskytnou okolním obyvatelům dodatečné informace o aktuálním dění.
Spuštění registrace do nového informačního systému předpokládáme v podzimních měsících, o možnosti a postupu registrace budeme obyvatele v regionu Jaderné elektrárny Dukovany podrobně informovat.

TEXT **Jiří Bezděk**
FOTO **Jan Sucharda**

Velvyslankyně České republiky v Rakousku navštívila elektrárnu

Ve středu 14. března navštívila Jadernou elektrárnu Dukovany velvyslankyně České republiky v Rakousku JUDr. Ivana Červenková. Diskutovala s ředitelem elektrárny Milošem Štěpanovským a generálním ředitelem Dukovany II Martinem Uhlířem i se zástupci útvaru Výstavba JE současnou situaci elektrárny a také přípravy stavby 5. bloku EDU. Společně se zástupci Ministerstva životního prostředí navštívila i provoz elektrárny - blokovou dozornu a strojovnu 1. reaktorového bloku a také sklad použitého paliva.
„Návštěva byla obsahově velmi užitečná. Paní velvyslankyně se o elektrárnu velmi zajímala a vzhledem k tomu, že Rakousko vyjadřuje negativní postoj vůči provozu nebo výstavbě nové JE, můžeme očekávat různé aktivity, do jejichž řešení může být určitým způsobem zapojena. Proto její návštěvu a zájem hodnotím pro nás jako hodně pozitivní," uvedl Miloš Štěpanovský.

TEXT **Jiří Bezděk**
FOTO **archiv ČEZ**

Velvyslanec Francie v Dukovanech

Ve čtvrtek 26. dubna navštívila JE Dukovany francouzská delegace v čele s velvyslancem Francouzské republiky v ČR Rolandem R. Galharague (na snímku vpravo). V rámci dvoudenní návštěvy Vysočiny zavítal velvyslanec Francie společně se zástupci oddělení francouzského velvyslanectví pro jaderné otázky a se zástupci Kraje Vysočina také na Jadernou elektrárnu Dukovany. V úvodním setkání s ředitelem EDU Milošem Štěpanovským prodiskutovali současnou situaci a provoz elektrárny a také vyhlídky do budoucna. Následovala prohlídka strojovny a blokové dozorny prvního bloku, kterou vedl zástupce ředitele František Prokop.

TEXT **Jana Štefánková**
FOTO **Jan Sucharda**

Členové rakouské nukleární společnosti jednali přímo na Dukovanech

V pátek 23. března navštívila elektrárnu Dukovany delegace rakouských jaderných expertů, vedená prof. Helmuthem Böckem. Se zástupci výstavby nového jaderného zdroje diskutovali přípravu výstavby, ale i současnou situaci elektrárny a její dlouhodobý provoz. Mimo jiné i postup při posuzování vlivů na životní prostředí. Rakouská delegace navštívila provoz elektrárny – strojovnu 1. reaktorového bloku a sklad použitého paliva. „Evropa bude pro zajištění udržitelného vývoje a bezpečnosti dodávek potřebovat široký mix, ve kterém má jádro své nezpochybnitelné místo, pokud se pro ně stát rozhodne," řekl Eileen Langegger z rakouské Nukleární společnosti.

TEXT **Jiří Bezděk**
FOTO **archiv ČEZ**

Hasičský záchranný sbor ČR má nové mobilní monitorovací zařízení pro kontrolu radiace

Chemická laboratoř HZS Jihomoravského kraje v Tišnově má nové mobilní zařízení, umožňující monitorování radiační situace v terénu. Celý monitorovací systém NuRMS stál více než 600 tisíc korun s půlmilionovým příspěvkem Nadace ČEZ ve spolupráci s Jadernou elektrárnou Dukovany.

Mobilní radiační systém NuRMS umožňuje provádět mobilní kontroly prostředí v terénu, například v okolí jaderných elektráren, při kontrolách různých typů ohrožených prostor a tras přesunu jednotek do míst zásahů. Technické provedení dále umožňuje využití sytému při kontrolách nákladů podél tranzitních cest jako stacionární kontrolní stanoviště. „Celý Jihomoravský kraj, kraj Vysočina i část Jihočeského kraje díky Nadaci ČEZ a dlouhodobě profesionální spolupráci s Jadernou elektrárnou Dukovany získaly nové moderní detekční zařízení pro kontrolu radiační situace. Pro naši práci tak máme prostředek, který nám umožnuje monitorovat prostředí s vyšší přesností a citlivostí, a tím zvýšit ochranu našeho obyvatelstva," sdělil ředitel HZS Jihomoravského kraje plk. Jiří Pelikán.

Zařízení umožní okamžitě po provedeném monitorování předat naměřená data do GIS mapových podkladů operačního střediska, kde budou sloužit pro upřesnění radiační situace v místě nasazení jednotek IZS a případně volby trasy přesunu jednotek do místa zásahu. Celý systém vyvinula a dodala třebíčská společnost NUVIA.

TEXT **Jiří Bezděk**
FOTO **archiv ČEZ**

Víte, že...?

- při výměně paliva za čerstvé se v reaktoru vymění jen 78 z celkových 349 palivových kazet za čerstvé, což je asi 1/5, a zbylé kazety v reaktoru zůstávají a musí se zcela přeskládat?
- reaktor při výměně paliva opouští ty palivové kazety, které v reaktoru vyráběly tepelnou energii 5 let, přesouvány jsou do bazénu skladování, umístěného hned vedle reaktoru?
- v bazénu skladování palivo chladne po dobu 6 let a poté je uloženo do kontejnerů CASTOR a převezeno do meziskladu, kde je pod trvalým dohledem a pečlivě monitorováno?
- veškeré manipulace s palivem v reaktoru, bazénu skladování i při ukládání do kontejneru probíhají pod vodou prostřednictvím tzv. zavážecího stroje?
- všechny manipulace s palivem provádějí odborníci přímo na zavážecím stroji?

Cvičení HRADBA Dalešice 2018

V OKOLÍ PŘEČERPÁVACÍ VODNÍ ELEKTRÁRNY DALEŠICE SE VE DNECH 24.–26. 4. USKUTEČNILO HISTORICKY PRVNÍ SOUČINNOSTNÍ CVIČENÍ ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A SKUPINY ČEZ.

„Hrozby a rizika, vztahující se k našim objektům a zařízením, neustále monitorujeme a posuzujeme. A v maximální možné míře usilujeme o to, být na ně připraveni. Jsem proto rád za příležitost ověřit si naši společnou připravenost právě na Přečerpávací vodní elektrárně Dalešice, která má význam i pro provoz Dukovan," uvedl Daniel Rous, ředitel útvaru ochrana Skupiny ČEZ.

Řada úkolů prověřila spolupráci vojáků, policistů a provozovatele elektrárny při ochraně přehrady a dalších zařízení, která jsou důležitá jak pro energetickou síť, tak také provoz nedaleké Jaderné elektrárny Dukovany.

■ Desítky úkolů, od ochrany perimetru až po nácvik společné komunikace, stanovil generální štáb Armády České republiky. Za ni se do cvičení zapojili příslušníci pěší roty aktivní zálohy plukovníka in memoriam Jana Kubiše společně s vojáky Krajského vojenského velitelství Jihlava, vojáci 44. lehkého motorizovaného praporu Jindřichův Hradec a personál 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec–Vícenice u Náměště nad Oslavou. „Hlavním cílem tohoto cvičení byla příprava na obranu a ochranu objektů, důležitých pro obranu státu ve spolupráci s Policií ČR. V případě ohrožení státu, nebo za vyhlášení válečného stavu, na základě nařízení vlády by byla provedena aktivace vojáků v aktivní záloze, kteří by vystřídali profesionální jednotky Armády ČR," vysvětluje ředitel Krajského vojenského velitelství Jihlava plk. Ing. Jan Ňachaj.

■ Do mimořádného součinnostního cvičení se aktivně zapojili také policisté Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina, kteří dohlíželi hlavně na veřejný pořádek a bezpečnost a plynulost v dopravě. Jednalo se o policisty z obvodního oddělení Hrotovice a dopravního inspektorátu Třebíč. „Případné hrozby teroristických útoků nemůžeme v současné době v žádném případě podceňovat. Proto bezpečnost všech důležitých a strategických objektů, kam se řadí vodní elektrárna, patří dlouhodobě mezi naše priority," uvedl plk. Mgr. Pavel Peňáz, náměstek ředitele, pověřený zastupováním ředitele Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina.

■ Jednotka aktivních záloh se k Přečerpávací vodní elektrárně Dalešice přesunula v úterý 24. dubna 2018. Během prvních hodin cvičení vybudovali vojáci v bezprostředním okolí vodního díla kontrolně propouštěcí místa a strážní stanoviště. Celé cvičení vyvrcholilo součinnostními ukázkami ve čtvrtek 26. dubna 2018, při kterých společně vojáci a policisté reagovali na různé varianty simulovaného napadení strážního stanoviště v prostoru hráze Dalešické přehrady.

TEXT **Jiří Bezděk**
FOTO **Jan Sucharda**

Zadržení ozbrojeného narušitele

Odrážení útoku teroristů

Na velitelském stanovišti

Lepší je jednou vidět než stokrát slyšet

CELKEM 25 ZÁSTUPCŮ OBCÍ, KTERÉ SE NACHÁZEJÍ V OCHRANNÉM PÁSMU JADERNÉ ELEKTRÁRNY DUKOVANY, PŘIJALO POZVÁNÍ ŘEDITELE ELEKTRÁRNY NA NETRADIČNÍ EXKURZI A PŘIJELO SE PODÍVAT NA VLASTNÍ OČI, JAK JADERNÁ ELEKTRÁRNA VLASTNĚ FUNGUJE.

Všem obcím zóny havarijního plánování jsou pravidelně zasílány informace z elektrárny a z jaderné energetiky, starostové obcí se také účastní seminářů a setkání, které pro ně elektrárna připravuje. Dalo by se říci, že aktuálních informací o provozu mají opravdu hodně. Aby si k nim však mohli přidat i zkušenosti a poznatky přímo z praxe a sami si udělat obrázek, jak to v jaderné elektrárně vlastně funguje, pozval je ředitel elektrárny na speciální prohlídky. Ty probíhaly po několik dubnových pátků, kdy se všichni zájemci v rámci připraveného programu dostali až do těch nejstřeženějších míst, k vlastnímu srdci elektrárny – na reaktorový sál. Hosty v elektrárně přivítal ředitel Miloš Štěpanovský, který ocenil, že si na prohlídku elektrárny udělali i přes svůj velmi nabitý program čas. Diskuse o probíhajících odstávkách, o významu elektřiny vyrobené v obou našich jaderných elektrárnách, které díky tomu mají svoji nezastupitelnou úlohu v rámci energetického mixu, o vývoji výstavby nového jaderného zdroje, i o tom, jak je možné naložit se současným použitým palivem, se nesla v přátelském duchu.

U kontejneru pro skladování použitého palliva

Ve skladu použitého paliva

■ „Chceme být dobrým sousedem a partnerem pro své okolí a právě tyto exkurze tomu mohou pomoci. Jsme otevřeni všem, kteří mají opravdový zájem o provoz i přínosy výroby v rámci zajištění energetické soběstačnosti České republiky. Vedle dlouhodobé podpory mnoha regionálních projektů jsme připraveni obcím pomoci i v případě živelné pohromy, a to jak finančně, tak například i zapojením našich hasičů a jejich techniky," nabídl ředitel elektrárny.

V průběhu exkurze hosté viděli, jak vypadá čerstvé palivo, jak se s ním v průběhu výrobního procesu manipuluje, i kde a jak se skladuje palivo použité. Vyzkoušeli si také přísná pravidla fyzické ochrany, neboť stejně tak, jako musí všichni zaměstnanci elektrárny, absolvovali i vstupní proceduru s vystavením identifikační karty nebo fyzickou kontrolou při průchodu turnikety.

■ „Také jsme zjistili, co je hygienická smyčka, kde jsme se převlékli do speciálního žlutého oděvu a vybavili nás osobním dozimetrem na měření případných radiačních dávek. A při výstupu z kontrolovaného pásma nás pečlivě přeměřili," pochvaluje si nastavená pravidla radiační kontroly starostka Koněšína Hana Žáková.

Ženy tvořily mezi hosty významnou část. Oceňovaly především otevřenost, s jakou elektrárna k veřejnosti přistupuje, organizuje akce spojené s prohlídkami infocentra i provozu.

■ „Myslím, že by každá škola měla v rámci výuky navštívit elektrárnu povinně, aby si i sami žáci utvořili svůj názor na problematiku výroby elektřiny pomocí jádra," navrhuje starostka Petrovic Irena Závišková.

Na závěr několikahodinové exkurze všichni převzali certifikát o absolvování exkurze a návštěvě reaktorového sálu.

■ „Naprosto souhlasím s tím, co se v něm píše – tedy, že je lepší všechna pravidla, opatření a celý proces v elektrárně jednou zažít, než si stokrát představovat," shrnula za všechny Lenka Hůlková, starostka Číměře.

TEXT **Zdeňka Ošmerová**
FOTO **Jan Sucharda**

Modrá je dobrá

JADERNÁ ELEKTRÁRNA DUKOVANY I JEJÍ ZAMĚSTNANCI „NA MODRO“. SPOLEČNOST ČEZ, JADERNÁ ELEKTRÁRNA DUKOVANY SE OPĚT PŘIPOJILA K CELOREPUBLIKOVÉ KAMPANI „ČESKO SVÍTÍ MODŘE“ S CÍLEM VÍCE POROZUMĚT SVĚTU LIDÍ S AUTISMEM.

Pátý ročník iniciativy „Česko svítí modře“ byl zahájen na Velikonoční pondělí 2. dubna, což je Světový den zvýšení povědomí o autismu, a trval až do konce měsíce. Jedná se o projekt platformy Naděje pro autismus, jejímž cílem je zvyšování povědomí veřejnosti o problematice tohoto stále četnějšího neurovývojového postižení.

V noci z 2. na 3. dubna proto modré světlo, symbolizující komunikaci, ozářilo vstup do elektrárny Dukovany. V úterý 3. dubna přišli také zaměstnanci do elektrárny v modrém oblečení či s modrým doplňkem, aby vyjádřili podporu osobám s poruchou autistického spektra (PAS), u nichž je problematickou oblastí právě komunikace.

■ Domodra se po Velikonocích kromě JE Dukovany zabarvily také administrativní budovy Skupiny ČEZ v Praze, Plzni a Děčíně, elektrárna Tušimice, vodní elektrárna Hučák v Hradci Králové a vstupní prostory elektráren Dukovany a Dětmarovice.

„Kampaň Česko svítí modře je pro nás příležitostí k sdílení solidarity s lidmi s autismem společně a s velkým počtem zúčastněných. Ráda bych však vystihla projekty Nadace ČEZ, která občany s tímto postižením podporuje dlouhodobě,“ sdělila Michaela Chaloupková, členka představenstva Skupiny ČEZ

Pravděpodobnost výskytu poruch autistického spektra se dle statistik opět zvýšila. S některou z forem autismu bude žít již každé 40. narozené dítě, 2,5 % populace, to je 188 000 000 lidí planety a na 250 000 obyvatel České republiky. Alarmující vývoj je důvodem intenzivní informační kampaně, která má za cíl ozřejmit veřejnosti specifika lidí na spektru, vyvracet mýty a posílit destigmatizaci autismu ve společnosti.

■ „Samotné nasvícení budov situaci osob s autismem nezmění, je však výrazným aktem vyjádření sympatií s lidmi, kterých se autismus bytostně dotýká,“ uvádí zakládající členka platformy Milena Němcová.

Jaderná elektrárna Dukovany podporuje neziskové organizace ve svém okolí, které se také věnují podpoře osob s PAS. Na jižní Moravě je to například Mateřská škola, Základní škola a Dětský domov Ivančice, kam chodí pravidelně dukovanští pracovníci pomáhat v rámci tzv. dobrovolnických dnů. V úterý 3. dubna přijely z Ivančic do Infocentra děti s PAS společně s pedagogickým doprovodem, kde se setkaly se zástupci vedení a zaměstnanci elektrárny Dukovany.

■ Počet dětí s autismem opravdu roste, naši školu určenou pouze dětem se speciálními vzdělávacími potřebami v současnosti navštěvuje 120 dětí a žáků. Malí autisté představují asi jednu třetinu. Víme, jak těžké je tyto děti pochopit, respektovat a současně vést. Vážíme si rodin malých autistů, které se často potýkají s kritikou okolí. Osvětová činnost je v této oblasti velmi potřebná. **Děkujeme Jaderné elektrárně Dukovany i za naše autisty, že na ně myslí a takto jim pomáhá,**“ řekla ředitelka MŠ, ZŠ a Dětského domova Ivančice Marta Špalková.

TEXT **Jana Štefánková**
FOTO **Jan Sucharda**

Drony v akci

TŘEBÍČSKÁ SPOLEČNOST NUVIA VYVINULA SYSTÉM NA PŘESNÉ MĚŘENÍ RADIACE POMOCÍ DRONU.

Společnost NUVIA (do roku 2012 známá jako ENVINET) vyvinula nový monitorovací systém, který dokáže za použití bezpilotních prostředků (například dronů) velmi rychle a přesně lokalizovat zdroj možného radioaktivního záření i změřit úroveň případné radiace. **Technologie s názvem DRONES-G byla vyvinuta ve spolupráci s Vojenským technickým ústavem, který se dronům věnuje již dlouhou dobu.**

■ Bezpilotní rotorový univerzální systém (BRUS) je velmi sofistikovaný letoun. Lze jej použít v různých letových režimech, od manuálního ovládání až po plně autonomní režim na velké vzdálenosti, což je žádoucí například při práci v kontaminovaných oblastech. Zároveň musí být odolný a funkční v extrémních terénních a meteorologických podmínkách. Byl vyvinut pro náročné bezpečnostní aplikace a používá jej i Armáda ČR a Policie ČR.

Monitorovací systém, vyvinutý v NUVIA, může být využit při sanaci lokalit po těžbě uranové rudy, v oblastech, kde v minulosti operovaly vojenské jednotky, i v místech, kde se historicky nacházejí různé typy odpadů, které mohou obsahovat kontaminované předměty. Takto vybavené drony mohou být velkým přínosem při kontrole nelegálního transportu jaderných materiálů.

Výhodou nové technologie, která nemá ve světě konkurenci, je právě použití levnějších bezpilotních prostředků. Například, v případě lokální havárie, kdy unikne malé množství radioaktivních látek nebo se ztratí zdroj obsahující radionuklidy – takové zářiče se běžně používají v geologii, ale i v průmyslu, třeba při testování skrytých vad ve výrobku – je daleko flexibilnější a levnější použít malý dron. Ten za krátký čas zmapuje lokální havárii a určí zdroj kontaminace v místech, kde by měření klasickými pozemními prostředky, tedy vozidly nebo ručními detektory, zabralo násobně více času nebo je oblast pro jejich použití špatně dostupná. Nasazení vrtulníku by však bylo finančně nákladné. DRONES-G obstojí i v oblasti s vysokou úrovní radiace, která je pro lidské zdraví škodlivá.

■ Ovládání systému probíhá pomocí dvou počítačů, jeden slouží k zobrazování naměřených dat na mapě monitorovaného území a k ovládání dronu a druhý zobrazuje podrobnější data z měření. Dron přitom létá v plně autonomním režimu, kdy mu pilot dopředu stanoví program monitorování.

■ Pro případ potíží je dron vybaven automatickým padákem, který se otevře do jedné vteřiny a zabrání tak poškození citlivých přístrojů, nesených na palubě. Hmotnost celého systému včetně pohonného akumulátoru, který mu umožní vydržet ve vzduchu až 40 minut, akumulátoru napájecího měřicí přístroje a samotných radiometrických „podvěsů“, je okolo 15 kilogramů. Dron se při měření pohybuje ve výšce 15 až 25 metrů, která je optimální pro měření radiační situace na povrchu. Dosah přenosu dat je zhruba 5 kilometrů, ale v praxi stačí výrazně méně. Dron dokáže létat i při silném větru a za deště.

■ NUVIA není ve světě ani v našem regionu žádným nováčkem. Za 23 let své existence se vypracovala mezi světovou špičku ve vývoji a výrobě systémů radiačního monitoringu. Firma dodala a servisuje celostátní síť včasného zjištění pro případ jaderné nebo radiační události na území České republiky, loni na podzim instalovala portálové monitory radiace na významném evropském letišti, jednotkám Integrovaného záchranného systému ČR dodává zařízení, které slouží k identifikaci nelegálního pohybu jaderného materiálu. V současné době realizuje zakázku na 18 přenosných monitorovacích portálů pro Hasičský záchranný sbor České republiky.

Tyto unikátní technologie pro měření radiace, od ručních detektorů přes monitorovací systémy, umístěné ve vozidlech a vrtulnících, až po plně vybavené mobilní laboratoře, vyvíjí a realizuje NUVIA ve svém technologickém centru v třebíčské průmyslové zóně.

TEXT **Larisa Dubská**
FOTO **archiv NUVIA a. s.**

Prezentace systému předsedkyni SÚJB Daně Drábové

Jak se žije sousedům: Hluboké Mašůvky

Hluboké Mašůvky patří v širokém okolí k nejznámějšímu poutnímu místu regionu. V průběhu roku sem však zavítají i poutníci z celé republiky i zahraničí. První zmínka o obci je uvedena v listině z roku 1220. Za obcí je archeologické naleziště, kde významný moravský archeolog František Vildomec nalezl unikátní ženskou plastiku – Hlubokomašůveckou venuši. Obec leží 8 km severně od Znojma a v současné době zde žije 800 obyvatel. Starostou je pan Zbyněk Frey.

■ Na Mariánském náměstí s deseti sochami se nachází kostel Navštívení Panny Marie ze 17. století. Sestoupíme-li od kostela po schodech dolů, ocitneme se na malé lázeňské kolonádě s léčivým pramenem. Zázračné účinky byly písemně zaznamenány již v době předbělohorské. Jako poděkování za uzdravení nechal postavit putující umělec ze Znojma sedm kapliček, lemujících cestu z Přímětic do Hl. Mašůvek. Hlavní poutní areál se rozkládá okolo potoka Svatoňovec, srdcem areálu je Lurdská jeskyně se studánkou. Poutník se může vydat křížovou cestou ke Kalvárii nebo po lesní stezce, lemovanou obrázky z různých poutních míst. Cesta zpět vede kolem Božího hrobu. Zajímavých míst je v Mašůvkách více, např. krásné koupaliště, obklopené lesy, modelářské letiště na kopci nad vsí, poklidné zázemí v kempu na kraji obce či malebné údolí Plenkovického potoka, vedoucí ke zřícenině Lapikus u Plavče.

■ Nejen poutě, ale i další akce, které se zde pořádají, vyžadují spolupráci obecního úřadu. „Některé akce pořádá úřad samostatně, na jiné finančně přispívá organizátorům. Za účast na akcích a pomoc při organizaci patří všem poděkování“, zmínil v rozhovoru pan starosta. Farní úřad organizuje poutě každou první sobotu v měsíci, adventní a mikulášské setkání, s úřadem se podílí na vítání dětí do života. Sbor dobrovolných hasičů, který si letos připomene 115 let od vzniku, je pořadatelem hasičského plesu, masopustu, soutěží v hasičském sportu a je pořadatelem místní soutěže „O pohár starosty“. Fotbalisty sdružuje TJ Sokol, který hraje v okresní soutěži. V obci působí také Myslivecké sdružení Hájek. Akce pro děti připravuje rodičovské sdružení a k dalším kulturním akcím přispívá svou činností také základní a mateřská škola a sbor pro občanské záležitosti. Společně se všichni podílejí na organizaci karnevalu, pálení čarodějnic, májového průvodu, Dne matek, Dětského dne, lampionového průvodu s dýňovou stezkou, setkání s důchodci, rozsvícení vánočního stromečku a další akce. Zájemci o literaturu mohou využít služeb obecní knihovny, významnou činností, dokládající historii, je vedení obecní kroniky panem Zdeňkem Adámkem.

■ Současnou nejvýznamnější investicí je budování infrastruktury pro novou zástavbu a oprava povrchů komunikací ve staré zástavbě. V plánu je i dostavba chybějících chodníků, dokončení sportoviště ve školní zahradě a rozvíjení lesoparku v lokalitě Na Nivách. Počítáno je s výsadbou stromů po nuceném kácení. Pro budoucí generaci je projektová příprava na zvýšení zadržování vody v krajině a další plánovaná zástavba v příštím roce. „Investicí, spíše kulturního rázu, je snaha o obnovení Memoriálu Ctibora Čermáka: branné soutěže pro školy, kterou po dvaceti sedmi letech pořádáme se spřátelenou obcí Ratiboř ze Vsetínska. A dále zahájení příprav na oslavu 800 let první zmínky o obci, která vychází na rok 2020,“ zmínil v závěru Zbyněk Frey.

■ V závěru naše tradiční otázka pro pana starostu: **„Pane starosto, těch aktivit má obec spoustu, máte čas na nějakého koníčka či relax“?**

Přiznám se, že musím trochu zavzpomínat... Z pohybových aktivit: v zimě snowboard a bruslení, v létě voda, kempování, výlety do přírody... Volejbal a nohejbal. Dále muzika, četba, moderní technologie... Ale chvílemi odpočinku a relaxace se pro mne čím dál tím častěji stávají i některé výše zmiňované akce - aktivní setkávání se sousedy, které tak nad jinými vlastními koníčky v poslední době převládají.

TEXT **Alena Hostašová**
FOTO **Jan Sucharda a archiv obce**

Křížová cesta

Koupaliště

Soutěž hasičů

Dana Morávková:
Můj pořad dává naději...

ÚSPĚŠNÁ HEREČKA, CHOREOGRAFKA A MODERÁTORKA DANA MORÁVKOVÁ PŘED ČASEM NASTARTOVALA SVOU DALŠÍ ÚSPĚŠNOU PROFESNÍ KARIÉRU, A TO JAKO NÁVRHÁŘKA KABELEK. SVOJI KOLEKCI KABELEK TAKÉ NAFOTILA A JEJÍ USMĚVAVÁ TVÁŘ SVĚDČÍ O TOM, ŽE I TATO PROFESE JE PRO DANU MORÁVKOVOU TO, CO JI NAPLŇUJE, TO, CO JI BAVÍ...

Jste obsazována do filmových i divadelních rolí. Co je vám bližší - divadlo nebo film?
Na to se nedá jednoznačně odpovědět. Miluji jak divadelní, tak filmovou práci. Ráda zkouším nová představení, točím filmy, seriály, zbožňuji dabing a práci v rozhlase.

V současné době patříte k jedné z nejobsazovanějších hereček. Role máte jak kladné, tak záporné. Jak jste se cítila v záporných rolích?
Záporné role mám velmi ráda, na nich se člověk doslova a do písmene vyřádí.

Váš manžel je známý hudební skladatel. Která z jeho skladeb je vaší srdcovou záležitostí? Jste to vy, komu zahraje novou skladbu jako první?
Ano, já jsem určitě jeho první posluchač, jako je Petr můj první divák. Společně se o práci radíme a vzájemně se podporujeme. Je těžké určit jednu skladbu, ale k mým zamilovaným Petrovým dílům patří Lucrezia Borgia, kterou složil pro Národní divadlo.

Máte trému za manžela, když jdete na jeho koncert?
Absolutně ne. Je to profesionál v každém ohledu. Jsem na něj hrdá.

V dětství jste se věnovala baletu, gymnastice a krasobruslení. Jste dvojnásobnou juniorskou mistryní republiky v krasobruslení – tancích na ledě. Neuvažovala jste o profesionální dráze krasobruslařky nebo baletky? Nebo jste byla rozhodnuta již v dětství, že budete herečkou?

Všechno, co jsem v dětství dělala, se mi v životě a potažmo v herectví báječně hodí. V mém věku už bych dávno byla v tanečním či krasobruslařském důchodu.

■ Do první filmové role jste byla obsazena ve 14 letech, vzpomínáte si ještě na své první pocity?
Vyhrála jsem konkurz na Barrandově do filmu pana režiséra Otakara Vávry Veronika. Byla jsem neskutečně šťastná za setkání s tímto velikánem. Maminku mi hrála Jana Hlaváčová a bratra Jirka Strach. Byla jsem poprvé před filmovou kamerou a přešťastná.

■ Jste žena, která miluje kabelky, a tato záliba vás zřejmě zavedla k tomu, že jste se stala návrhářkou kabelek. Jaké kabelky máte ráda - extravagantní nebo spíše elegantní?
V mém šatníku převládají elegantní kabelky, vzorem je madam Channel.

■ Jste nejen známou herečkou, ale také moderátorkou. V současné době moderujete pořad Tenký led Dany Morávkové. Ve své show zpovídáte nejen známé osobnosti, ale i hrdiny všedních dní. Ocitla jste se někdy vy sama na tenkém ledě?
Celé dětství – nezapomeňte, že jsem dělala vrcholově krasobruslení!

■ Který z příběhů se vám prozatím vryl nejvíce do paměti?
Děkuji všem hostům, kteří přišli do mého Tenkého ledu. Témat, co mne zajímají, je opravdu mnoho. Velmi těžké bylo povídat si o dětské onkologii. Můj pořad ale dává naději.

■ Vystudovala jste herectví i choreografii. Které choreografie vás více baví - pro jednotlivce nebo skupinu?
Baví mě dělat pro jednotlivce i pro velké skupiny. Baví mě pracovat i s tanečníky či „netanečníky“ – záleží jen na hudbě a zadání.

■ Připravujete teď něco nového – film, divadlo, choreografii?
Stále připravuji něco nového, ale nikdy o tom nemluvím, dokud to není hotové. To víte, herci jsou pověrčiví.

■ Jste stále usměvavá, na vašich stránkách máte nádherné fotky, působíte spokojeně. Jste tváří kosmetické značky Pevonia. Máte neskutečně mnoho aktivit, které se snad ani za 24 hodin nedají stihnout, kde k tomu všemu berete sílu, jak o sebe pečujete?
Nepravidelně chodím na kosmetiku a na masáže a pravidelně si za to nadávám. ☺

■ Máte nějaké životní moto?
„Aspoň jsem to zkusil...“ – Přelet nad kukaččím hnízdem.

■ Blíží se doba dovolených, co plánujete na letošní léto?
Určitě pojedeme, tak jako každý rok, s rodinou do Rakouska na kola.

TEXT Alena Hostašová
FOTO © Lenka Hatašová

Maminky, ale i tátové se scházejí v Mateřském centru Andílci

Veronika Chromá žije s partnerem a malou Zuzankou ve Slavěticích, kam se před několika lety přestěhovali. „Mateřské centrum Andílci v Hrotovicích jsem začala navštěvovat s dcerou. Moc se mi líbil čas strávený společně s dalšími maminkami," vzpomíná Veronika, která nyní už rok mateřské centrum vede. Nechtěla, aby Andílci skončili, a tak se společně s Hanou Honsovou z Hrotovic pustila do přípravy programů, vytváření plakátů a pokračování v programech pro děti a rodiče. „Máme převážně dopolední program. Snažíme se jednou nebo dvakrát do měsíce pořádat odpolední akce. V pondělí máme cvičení s vyráběním. Ve středu bývají odborné přednášky. Přednášející jsou často i maminky, co k nám chodí. Mají zajímavá povolání," přibližuje Veronika a dodává, že do Hrotovic jezdí i maminky z okolí. Oblíbené je plavání pro děti od šesti měsíců. „Snažíme se udržovat i tradiční akce, jako je dětský karneval, vítání jara a vynášení Morany, velikonoční hrkání a adventní program," vypráví Veronika a pochvaluje si dobrou spolupráci s městem Hrotovice. Přesto, že Andílci jsou mateřské centrum, na jejich programy a akce chodí také tátové. „Jsou pak mezi námi ženami hodně hýčkáni," usmívá se Veronika.

TEXT A FOTO **Eva Fruhwirtová**

V Petrovicích zahájili 5. sezonu prohlídek doškové chalupy

Za nádherného slunečného počasí zahájili v sobotu 21. dubna v Petrovicích u Moravského Krumlova již 5. sezónu prohlídek doškové chalupy. Letos se celá akce odehrávala ve stylu 20. a 30. let minulého století. I paní starostka Irena Závišková zvolila půvabný oděv téměř zapomenutých časů. A nechyběly stánky s ukázkou starých řemesel, ohrádka s kůzlátky, ale ani voják s flašinetem, který se „nedávno" vrátil z bojišť první světové války.

Součástí zahájení byla módní přehlídka oděvů z doby první republiky, které předváděl Spolek elegantních dam z Brna. Na své si přišli všichni, ale zejména pánové, neboť elegantní dámy předvedly nejen společenské oděvy, ale též dobové plavky a spodní prádlo.

A k dobré pohodě sobotního odpoledne přispěl i Petrovický pěvecký sbor.

Na první letošní prohlídku interiéru doškové chalupy se stála dlouhá fronta a kdo ji vystál, nelitoval. Kromě dobového zařízení, je zde nově instalována výstava Krejčovský salón tety Tóny v Petrovicích. Paní Antonie Fialová od roku 1921 do 1947 v Petrovicích skutečně provozovala krejčovský salón v domě čp. 27, kterému se říkalo „U Švadlenek" a který byl nejen místem, kde se vyučily desítky děvčat na švadlenu, ale který byl i do jisté míry společenským centrem Petrovic.

Došková chalupa (čp. 10) stojí za zhlédnutí – otevřena je každou neděli od 15 do 17 hod. v době od 1. května od 31. října. (nebo po domluvě kdykoli). Tak se přijeďte podívat, nebudete litovat.

www.petrovice.com

TEXT A FOTO **Jan Sucharda**

Hasiči v Rakšicích slaví 120 let

Od města Moravský Krumlov dostali darem prapor

Členská základna sboru	61
Z toho žen	22
Věkový průměr	35
Členů zásahové jednotky	24

Josef Veselý pracuje jako zámečník na Jaderné elektrárně v Dukovanech a je také velitelem zásahové jednotky Sboru dobrovolných hasičů v Rakšicích.
Letos slaví sbor hasičů z Rakšic 120 let. Při Floriánské pouti v Moravském Krumlově na začátku května dostali od města prapor. Pro Josefa i jeho kolegy hasiče to by velká událost.

■ Sbor dobrovolných hasičů Rakšice letos slaví 120 let. Jak toto výročí připomenete členům a veřejnosti?
Oslavy výročí sboru budou rozloženy do více akcí během celého roku. První bylo žehnání praporu při Floriánské pouti 6. května, který jsme převzali od města Moravský Krumlov. Jsme rádi, že město prapor nechalo k příležitosti oslav zhotovit.

■ Prapor od města byl překvapením. Jaké to bylo? Co to pro vás znamená?
Prapor byl pro nás opravdu překvapením. Máme ho umístěný v kanceláři velitelů v hasičské zbrojnici. Nesmírně si vážím a jsem hrdý na to, že sbor prapor obdržel. Vždyť za celých sto dvacet let se takto významný akt nepodařil. Prapor je to nejcennější, co sbor může mít a čím se může prezentovat. A je připraven i pro další generace.

■ Co dalšího připravujete?
Hlavní oslavy se uskuteční 11. srpna v Rakšicích a budou zahájeny slavnostním průvodem a položením kytic k pomníku padlým obětem I. a II. světové války. Na odpoledne připravujeme ukázku techniky složek integrovaného záchranného systému, ať se jedná o hasiče, policii, záchrannou službu, Armádu ČR a další. Po celou dobu ukázek bude za orlovnou k poslechu hrát dechová kapela Šeucovská muzika. Večer bude taneční zábava, hrát bude dechovka Galáni a rocková kapela Stíny. Všechny čtenáře srdečně zveme.

■ Hovořil jste o tom, že prapor je památkou i pro budoucí generace. Jak pracujete s mládeží?
Snažíme se mládež k hasičskému sportu přitáhnout. A budeme se snažit ještě víc. Chceme vychovat další generaci kvalitních hasičů. Co se týče požárního sportu, tak několik let v řadě je aktivní družstvo mužů, které sbor i město Moravský Krumlov reprezentuje. V minulých letech u sboru působilo i družstvo žen.

■ Prevence musí být a je základem všeho. Věnujete se i této činnosti?
Rád bych zmínil Preventivně výchovnou činnost Hasík. Pět našich členů absolvovalo specializační kurz. V rámci tohoto programu navštěvujeme školy na Moravskokrumlovsku. V loňském školní roce jsme navštívili deset základních škol. Žáky druhých ročníků jsme seznamovali s požární ochranou, učili jsme je, jak se mají chovat, když jsou v ohrožení, a povídali si s nimi o práci hasiče.

■ Vzpomenete si na výjezd, který vám utkvěl v paměti?
V paměti mi zůstalo výjezdů hned několik. Musím však zaklepat, v posledních letech jsme nebyli u zásahu, který by měl tragický konec. Za zmínku ovšem stojí ptačí chřipka, která postihla naše město začátkem roku 2017. To, jakým způsobem se tento zásah zvládl, je velmi obdivuhodné. Neměli jsme s tímto typem zásahu na území města žádné zkušenosti. Ověřili jsme souhru všech subjektů, které se do tohoto zásahu zapojily. Není to však něco, čím bychom se chtěli chlubit. Na druhé straně tohoto zásahu byli majitelé, kteří o svoji drůbež přišli, což nepotěšilo nikoho, a ani pro zasahující to nebylo nic příjemného.

■ Co vás osobně přivedlo k hasičům? Rodinná tradice?
Na to jste kápla. Můj otec je členem sboru a profesionální hasič. Od útlého dětství mě hasiči strašně zajímali, a jakmile jsem dosáhl věku stát se členem, tak jsem se do sboru přihlásil. Před deseti lety jsem byl zařazen do zásahové jednotky, o dva roky později jsem prošel odborným kurzem Velitel družstva. Od roku 2014 jsem byl zvolen do funkce velitel sboru a od března letošního roku jsem byl jmenován do funkce velitele jednotky, kde jsem nahradil Zdeňka Coufala. Byl velitelem jednotky třicet let, práci vykonával zodpovědně, proto je pro mě snazší na tuto práci navázat.

TEXT Eva Fruhwirtová
FOTO archiv SDH Rakšice

Nové úseky cyklostezky Třebíč – Dukovany

Ve čtvrtek 19. dubna byly mezi obcemi Valeč, Hrotovice a Dalešice otevřeny další dva nové úseky cyklostezky Třebíč - Dukovany. U rybníku Bezděkov navazují na stávající úsek v délce 1 600 m, vedoucí do Dalešic.

Projekt cyklostezky z Třebíče do Dukovan vznikl v roce 2009. První úsek z Dalešic k rybníku Bezděkov byl dokončen v roce 2014. Budovaná cyklostezka leží v turisticky navštěvované lokalitě, vymezené Jadernou elektrárnou Dukovany, Dalešickou přehradou a obcemi Dalešice, Valeč a Hrotovice. Stavební práce na úsecích Valeč – Hrotovice – rybník Bezděkov probíhaly v létě a na podzim roku 2017. Úsek z Valče je dlouhý 1 472 m a úsek z Hrotovic 1 889 m. Celkové náklady činily 12 323 500 kč, z toho státní dotace pokryla 8 860 000, Nadace ČEZ přispěla částkou 1 milion korun, Hrotovice uhradily 2 045 500 Kč a Valeč 1 118 000 Kč.

„Na soutoku Rouchovanky a Močínku se usídlili bobři a vytvořili zde lagunu. Díky tomu jsme museli doplnit projekt o most přes Rouchovanku, což přineslo mírné zdržení a zvýšení nákladů na výstavbu," řekl místostarosta Hrotovic Antonín Mlynář. „Těší náš, že od letošní turistické sezóny už mohou cykloturisté využít celkem téměř 5 km nových kvalitních cyklostezek v okolí JE Dukovany. I nadále se budeme snažit projekt cyklostezek dále rozvíjet, aby se cyklisté mohli bezpečně dostat i do našeho Infocentra," říká Miloš Štěpanovský, ředitel dukovanské elektrárny.

TEXT **Kristýna Vohlídková**
FOTO **Kristýna Vohlídková a Jan Sucharda**

Jediné české pivo v Jižní Koreji vaří Matěj Žaba

Praha 993

Ve městě Busan, které je druhé největší v Jižní Koreji a leží na pobřeží Japonského moře, najdeme hospodu s názvem Praha 993. A v něm stejnojmenné pivo. Název odkazuje na rok, kdy se začalo v břevnovském klášteře poprvé vařit pivo. „Korejci znají Prahu a mají ji rádi, takže název dobře funguje," potvrzuje osmadvacetiletý sládek Matěj.

Od října 2016 bydlí v Busanu, předtím tři roky vařil pivo v Mexiku a mezitím si odskočil na chvíli do Staropramenu v Praze.

Restauraci a pivovar s českým sládkem Matějem a podsládkem Štěpánem najdete v bývalém areálu zdejší první továrny na ocelová lana firmy Kiswire. Prostředí je to velmi příjemné. Češi tu z tradičních jídel však najdou na jídelním lístku jen koleno. „Zkoušeli jsme vařit česká jídla, ale Korejci mají jiný způsob stravování. Když jsme měli svíčkovou, tak to dopadlo tak, že si objednali jednu porci, dali ji doprostřed na stůl a každý uždiboval jako chipsy," vypráví Matěj. V Jižní Koreji totiž nejsou zvyklí na jednu porci pro jednoho strávníka, ale na stole je spousta mističek s jídlem a každý si bere to, na co má chuť. Na stole je nejčastěji fish cake, kimchi, mořské řasy, nakládané fazolky, rybky, ředkev a spousta dalších příloh. To vše uždibují nebo zabalí do listu salátu a sní takto. Nicméně české koleno se těší oblibě. To se dá rozkrájet a každý si může vzít. Zapíjí se jedenáctistupňovým černým pivem, klasickým dvanáctistupňovým i silnějším patnáctistupňovým ležákem.

Restaurace Praha 993

Se smíchem mi Matěj říká, že Korea je jediná země na světě, kde má host více práce s přípravou jídla než kuchař. Ten, kdo Jižní Koreu navštívil, jistě ví, o čem mluví. Korejské stoly totiž mají v sobě zabudovaný gril a na něm si hosté opékají maso. Přímo na stole se také vaří polévka. V ní je krab, zelenina, houby a plody moře. „Ze začátku mi trochu chyběl náš salám, ale rychle jsem si na korejské jídlo zvykl. Je dobré a zdravé," vzpomíná Matěj.

Dýňové pivo ze šesti druhů koření je Matějův vlastní recept

Suroviny na výrobu piva si nechává sládek vozit z Čech. „Nebylo jednoduché získat povolení a vše sem dostat přes celnici. Když jsme sem vezli chmel poprvé, na letišti nám toho hodně otevřeli a část chmele se zničila," vzpomíná Matěj na začátky v roce 2016. Vybavení pivovaru vyrobily Pacovské strojírny na Vysočině. Matěj vaří nejen české pivo, ale také ipu a milk staut. „Na to potřebuji americký chmel, je víc aromatický," popisuje. Na čepu najdeme i dýňové pivo, jeho vlastní recept. „Ve světě je dýňové pivo populární, nejvíce ho lidé pijí v období Halloweenu. To se u nás moc nenosí, my jsme si zvykli na zelené pivo na Zelený čtvrtek," říká Matěj. Na své dýňové pivo potřebuje kromě klasického sladu, kvasinek, vody a chmele také šest druhů koření ve specifickém poměru a 80 kilo dýně. Tu uvaří, nakrájí, zbaví semínek a přidá do procesu vaření piva.

TEXT **Eva Fruhwirtová**
FOTO **archiv Matěje Žaby**

Léto plné zábavy, radosti a pohybu
Pojďte se bavit s námi

K tomu pravému létu nepatří jen sport a aktivní pohyb, ale také troška lenošení a užívání si kulturních událostí. Na Vysočině a jižní Moravě se to každou sezónu přímo hemží kulturními akcemi. Mnoho z nich je v těsném spojení s elektrárnou Dukovany, která tyto aktivity vítá a nemalou měrou podporuje, a to jak finančně, tak vlastní přidanou aktivitou při jejich konání.

Jako první se o své místo hlásí **Mezinárodní festival 13 moravských měst Concentus Moraviae (www.concentus-moraviae.cz)**, který byl zahájen 1. června a koncerty s tématem Hudba a humor ☺ je možné navštívit až do 27. června.
Také na konci školního roku proběhne hudební festival **Koněšínský Vendelín (www.konesinskyvendelin.cz), a to 22.–23. 6.** Další akce na sebe nenechá dlouho čekat. **Jihlavský VysočinaFEST (www.vysocinafest.cz) 5.–7. 7.** přiláká mládež, ale jistě i střední generaci zajímavým programem. Návštěvníci se mohou těšit na **Energy zónu ČEZ**, ale také mohou tradičně pomoci charitativním šlapáním na nadačních Oranžových kolech.
V průběhu letních měsíců se uskuteční také řada **kulturních akcí v pivovaru Dalešice (www.pivovar-dalesice.cz)**, známého z kultovního filmu Postřižiny.
Přelom prázdninových měsíců přinese oblíbený multižánrový festival **Folkové prázdniny v Náměšti (www.folkoveprazdniny.cz) 28. 7.–4. 8.**, který je okamžitě střídán neméně významným **Mezinárodním hudebním festivalem Petra Dvorského (www.arskoncert.cz)**. Ve dnech 4.–18. 8. proběhne 10 různorodých koncertů v krásných prostorách jaroměřické zahrady, na zámcích v Dukovanech a ve Valči a v pivovaru Dalešice.
Závěr prázdnin 17.–19. srpna bude patřit **festivalu Václava Hudečka v Moravských Budějovicích (www.festival-hudecek.cz)** a začátek nového školního roku přinese dětem na čtyři desítky loutkových představení při **Malém festivalu LOUTKY v Moravském Krumlově a okolí (www.meksmk.cz) 6.–9. 9.** Létem ale samozřejmě kulturní aktivity nekončí, o těch letních i o dalších v druhé polovině roku se dozvíte také na webu elektrárny Dukovany **www.aktivnizona.cz**.

TEXT **Jana Štefánková**
FOTO **archiv ČEZ**

Minimuzeum československého opevnění 1935 – 1938

V letošním roce si připomínáme 100. výročí vzniku samostatného Československa i další události z jeho historie. K nim patří i budování obranného opevnění na hranicích státu proti hrozbě hitlerovského Německa v období 1935 až 1938. Jeho pozůstatky jsou ukázkou vojenského stavitelství, odhodlání bránit republiku i nedobrovolného konce státu v letech 1938–39.

Lehké opevnění vz. 37

Vybavení bunkru ze 30. let

Občanské sdružení **Minimuzeum československého opevnění 1935 -1938** bylo založeno v roce 1998 a o tři roky později se registrovalo jako nezisková organizace sdružující občany ČR, kteří se zajímají o československá pohraniční opevnění. Jedním z cílů zájmového spolku je rekonstrukce některých objektů lehkého opevnění z let 1935-1938 na území jižní Moravy a provoz muzea v těchto objektech.

Areál minimuzea se skládá ze dvou objektů lehkého opevnění vzor 37, vybudovaných v oblasti III. sboru na úseku 16 – Moravský Krumlov v roce 1938.

■ Hlavní objekt muzea je rekonstruován do plánované prvorepublikové podoby, které by, nebýt Mnichovské dohody, v září roku 1938, dosáhl. Druhý objekt je zvnějšku rekonstruován do předválečné podoby, uvnitř objektu je zřízena expozice poválečné reaktivace opevnění z 50. a 60. let dvacátého století.

V rámci areálu muzea jsou vybudovány ukázky stálých a provizorních protipěchotních překážek a protitankových překážek. Mezi objekty je k vidění polní postavení a další prvky používané v liniích opevnění. Mimo samotný areál muzeum rekonstruuje a udržuje další vybudovaný objekt, základ a výkop pro další objekty lehkého opevnění vzor 37. Základ a výkop lehkého opevnění jsou raritou a mnoho dalších podobných staveb na jižní Moravě nenajdeme.

Objekty jsou v době přítomnosti provozovatele opatřeny dobovou výzbrojí a výstrojí.

Minimuzeum československého opevnění 1935–1938 se nachází na kopci Spravedlnost, v katastru obce Olbramovice, cca 1 km severně od obce Bohutice, cca 6 km jihovýchodně od Moravského Krumlova. U silnice mezi obcemi Olbramovice a Moravský Krumlov–Rakšice je umístěna informační tabule, která nasměruje návštěvníky na značenou cestu do areálu muzea.

■ Vizí muzea je vytvořit dobovou atmosféru a ukázku části linie lehkého opevnění, jak měla vypadat ve zcela dokončené, vybavené, vyzbrojené a připravené podobě hájit československé hranice první republiky. Muzeum je financováno z dobrovolných příspěvků – dobrovolné vstupné, hmotných sponzorských darů od soukromých subjektů, Moravského Krumlova, městyse Olbramovice a vlastních zdrojů.

V letošním roce byl dokončen střelecký průsek před objektem A-120 (reaktivace 50. a 60. léta) a budou se dokončovat drobnosti na objektech.

Zájem o prohlídku muzea každoročně stoupá; v roce 2017 navštívilo muzeum 392 návštěvníků.

■ Otevírací dobu a další informace najdete na webu **www.minimuzeum.com** a facebooku muzea.

TEXT **Alena Hostašová**
FOTO **archiv muzea**

Soutěžte s námi

Před 135 lety František Křižík pokusně nainstaloval obloukové lampy na Staroměstském náměstí v Praze. Lokomobila, poháněna Schukertovým dynamem, byla umístěna ve dvoře radnice. Na náměstí bylo zavěšeno 7 obloukovek, spojených v sérii. Dvě lampy byly umístěny před vchodem do radnice. Ostatní byly rozmístěny po celém náměstí. Osvětlení bylo předváděno celý týden a prohlédlo si je mnoho významných osobností, např. **viz tajenku**. Komisi, která byla sestavena z českých a německých znalců, však výsledek neuspokojil, prohlásila, že pro bezproblémový chod by potřebovala každá lampa své dynamo. Obloukovými lampami se také svítilo v letech 1882-1883 po požáru v Národním divadle, kde probíhala přestavba.
Křižíkovy obloukovky byly dodány také do Vídně. Jedno z prvních osvětlení bylo v kavárně a restauraci Ronachrovy, kde svítilo šest obloukových lamp. Dynamo poháněl plynový motor. Za krátký čas po osvětlení kavárny zařídil František Křižík i elektrické osvětlení na francouzském velvyslanectví, které bylo umístěno v Lobkowiczově paláci ve Vídni. Zdroj: Paměti Františka Křižíka

VÝHERCI Z MINULÉHO ČÍSLA správná tajenka: **zkušební komise**

- Jana Vejtasová
- Josef Procházka
- Lenka Šťavíková
- František Samek
- Monika Kratochvílová

Tajenku posílejte mailem na adresu zpravodajedu@cez.cz nebo na korespondenčním lístku na adresu JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice do 31. července 2018. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry.
Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.

1. Sošku Oscara za brilantní ztvárnění osamělé bojovnice Mildred ve filmu „Tři billboardy kousek za Ebbingem“ získala herečka
J Melissa McBrideová **V** Frances McDormandová **A** Helen McCroryová

2. Strach z cizinců je xenofobie, strach z manželství je gamofobie, uzavřených prostor se bojí klaustrofobici. Čeho se bojí lidé stižení amatofobií?
AK Hovoru **OJ** Prachu **NT** Sexu

3. Jak se jmenuje londýnský mrakodrap, s 310 metry nejvyšší budova ve Velké Británii? K otevření došlo v roce 2012 za přítomnosti člena královské rodiny vévody Andrewa.
ON Sharp **U** Harp **TA** Shard

4. Kdo je nejúspěšnějším hráčem v historii mistrovství světa v luštění logických úloh? V individuální soutěži vyhrál jedenáctkrát.
ÍN Američan
Wei Hwa Huang **N** Němec Ulrich Voigt **B** Japonec Ken Endo

5. Co znamená ve slovenštině výraz „sára“?
AR Bolest v kříži **DV** Drak **ÁP** Holínka

6. Současný generální tajemník OSN António Guterres pochází z
R Portugalska **B** Španělska **O** Mexika

7. Miliardtina základní fyzikální jednotky má předponu
ŘÁ piko- **ST** nano- **E** mikro-

8. Babička, cikánka, hladověnka, jiskérka, kněžský límeček, sirotka, šešetka. Která rostlina má tyto lidové názvy?
S Konvalinka vonná **K** Levandule lékařská **EK** Sedmikráska obecná

Kresba rodnému kraji

Jedním z Mistrů současnosti, kteří kresbu povýšili na definitivní výtvarné dílo, je Jiří Jun (1942), který v letech 1966 až 1969 pracoval v propagačním oddělení firmy ZGK Třebíč-Borovina. Nyní žije v městečku Chodově u Karlových Varů. Rodák ze Světlé nad Sázavou dokončil v závěru loňského roku kresbu, která je poctou jeho rodnému kraji. V posledním čtvrtstoletí jsou Junovy kresby především díly, hledajícími odpovědi na otázky o smyslu lidské existence. Vznik Junových kreseb je dlouhotrvající záležitostí. Od prvních myšlenek, které autor dříve převáděl pomocí uhlové kresby a dnes již pomocí grafického programu v počítači, se po mnoha studiích dostane až po namáhavou, ale pro autora relaxační část. To pak osm až dvanáct hodin denně kreslí asi měsíc jemným dámským perem a různě naředěnou tuší vrstvením tisíců drobných čar své „světlo vidění a vědění“. Od podzimu loňského roku ve svém ateliéru stejným způsobem pracoval na kresbě „Vysočinou“. Ke kresbě napsal Jiří Jun také krátký básnický text.

TEXT **Arnošt Pacola**

Jiří Jun:

Vysočinou

Taková zranitelnost, hrany ostří skal, o které se pořežeš, když je nectíš. A kameny, kameny omleté časem, žadonící o pohlazení, tráva s loukou naznak, do které si lehneš, a necháš očima plout nebe nad sebou a ono ti umožní plout s ním. Lesy s tajemstvím, které si zachovávají někde tam, kam nepronikneš, se záchvěvy světel, podobných světlům chrámových oken. Pak se ti chce až pokleknout a děkovat, že je ti dovoleno být v tomto společenství a ani si neuvědomíš, že si s ním začneš povídat, bláhově věřit, že tvému vyprávění porozumí. Třeba je to jen banální a lidsky přízemní. A ten kraj se nad tebou usměje zašuměním větví, nepatrným vánkem, jako by ti dával najevo, že všechno to, co povídáš, staletí dávno ví, a vdechne ti na rozloučenou parfém smolnatého dřeva, vůni luk a hlíny. Jdi si, člověče, po svých a po svém. Ale vracej se, vrať se omlazen časem.

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo elektrárny.

Cena inzerátu
- 1/16 strany – 250 Kč vč. DPH
- 2/16 strany – 500 Kč vč. DPH

Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď mailem na adresu: jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

Kácení stromů v omezených prostorech
Zdravotní řezy vzrostlých stromů
Péče o památné stromy
mobil 608 717 245
Martin Uhlíř, Lipová 1315, Rosice
www.tree-climbing.cz

ALRETE jazyková škola
ŘEŠÍTE PLÁNY NA PRÁZDNINY?
Příměstský tábor s angličtinou pro vaše děti
Kde: Ivančice
Kdy: 30. 7. – 3. 8. / 6.–10. 8. / 20. –24. 8.
Pořádá: Jazyková škola Alrete
Kontakt:
iveta.rezacova@alrete.cz, 725 534 785

- Silikonové těsnění oken a dveří - plastových i dřevěných
- Žaluzie horizontální i vertikální
- Sítě proti hmyzu, síťové dveře
- Veškeré opravy

Dodá a namontuje
Ivo Pavlík
675 56 Dukovany 221
tel.: 568 865 321, 602 719 156

Lesnictví a péče o stromy
Adamera s.r.o.

- arboristika, ošetření stromů
- řez ovocných a okrasných dřevin
- riziková, klasická těžba stromů
- odstranění pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- práce se speciální pásovou plošinou – dosah 18 m
- stříhání živých plotů
- svahové sečení, mulčování trávy
- prodej dřevních štěpků

671 38 Višňové 182
tel.: 606 532 184
e-mail: adamera.sro@seznam.cz
www.adamera.cz

AUTO-JF s.r.o.
Medlice 20
671 40 Tavíkovice
Tel.: 736 624 955
AUTOCENTRUM ČERNÝ
www.autocentrumcerny.cz
Přestavby vozů na LPG
Diagnostika elektroniky

specializovaný servis LPG, Dacia, Renault, Škoda

OPTIKA SEMOTAMOVÁ

OČNÍ OPTIKA
Hana Semotamová
F. B. Zvěřiny 217, 675 55 Hrotovice
- zhotovení a opravy brýlí
- široký sortiment obrouček za skvělé ceny
- kontaktní čočky, roztoky, okluzory, apod.
- odborné poradenství, individuální přístup

Tel.: 731 213 919
www.optikasemotamova.cz

interm
plníme Vaše přání
více než 20 let
garážová vrata
venkovní stínění
plastová okna
kované ploty
žaluzie / sítě

NOVĚ digitální tisk na sekční vrata se zárukou 10 let
730 100 020 | info@interm.cz | interm.cz

- ODHADY PRO DĚDICKÉ ŘÍZENÍ
- PRODEJ NEMOVITOSTÍ
- TRŽNÍ ODHADY

Dukovany, Mohelno, Oslavany, Zbýšov
Náměšť n. Oslavou, Třebíč, Velká Bíteš, Dalešice
Hrotovice, Moravský Krumlov, Moravské Budějovice
Ivančice, Miroslav, Kounice, Pohořelice a okolí

JAROSLAV VOJTĚCH, Zbraslav
tel: **739 531 640**, email: **vojtech.jaroslav@seznam.cz**

10. VELKÝ PIVNÍ FESTIVAL MALÝCH PIVOVARŮ
SOBOTA 30.6.2018 OD 13 HODIN
PADOCHOV u OSLAVAN (BO)
AREÁL PIVOVARU
www.pivni-festival.eu

Milí školáci

ZKUSTE S NÁMI VYŘEŠIT HÁDANKY A ZÍSKEJTE CENY

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Svoje odpovědi posílejte na korespondenčním lístku nebo pohlednici do 31. července 2018 na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz. K účasti v losování je nutné uvést poštovní adresu pro zaslání případné výhry. **Po provedeném losování jsou jména, adresy a e-maily vymazány.**

Výherci z minulého čísla

- Adam Karmazín
- Adéla Křišťálová
- Lukáš Kudláček
- Lukáš Vorel
- David Pokorný
- Viola Kostková
- Adéla Burianová
- Barbora Vallová
- David Vojtíšek
- Filip Messing

PSI A BOUDY

Každý pes má svou vlastní boudu a menší přilehlý výběh, který celou stranou navazuje na políčko s boudou. Výběh může navazovat i na jiné boudy, avšak platí, že se nesmí dotýkat (a to ani rohem) výběhu žádného jiného psa. Čísla po okrajích obrazce označují počet výběhů v daném řádku či sloupci. Určete umístění všech výběhů a vyznačte je v obrazci plnými kroužky.

OLYMPIJSKÉ MĚSTO

Tajenku odhalíte putováním podle čar polygonu mezi jednotlivými písmeny. Některé čáry mohou být skryty uvnitř polygonu. Poradíme – putování začněte od čárky vlevo dole.

PŘIPRAVILO VYDAVATELSTVÍ KIRA BRNO

BONBONY

Honzík dnes dostal chuť na bonbony. Kolik jich sesbíral cestou z bludiště?

DOBROTA

Vyškrtejte obrázky, které jsou v tabulce uvedeny dvakrát nebo třikrát. Zůstane vám šest obrázků. Jejich polohu přeneste do tabulky s písmeny a po řádcích si přečtěte **tajenku**.

P	M	E	T	A	Ů
L	Á	Z	Y	J	I
A	B	H	E	A	É
N	O	K	C	R	Č
Ě	Ď	S	K	U	D
L	Š	V	Y	D	P

DVA SAMOTÁŘI

Sestavte tři páry obrazců, které k sobě náleží. Které dva obrázky zůstanou osamoceny?

Užívejte si vlastní energii s fotovoltaikou na klíč

Buďte soběstační a šetřete od prvního dne.

Příjemné chvíle si můžete užívat s vlastní vyrobenou energií. Nemusíte se o nic starat, dodáme vám fotovoltaické řešení společně s bateriovým systémem a pomůžeme i s financováním.

Chcete být energeticky soběstační? Pořiďte si fotovoltaiku. Chcete nejlepší a nejspolehlivější tým odborníků? Vyberte si nás.

www.cez.cz/fve
Volejte 371 100 351

JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ